

Foto: Marcel J.C. Rozemeijer

Win-Wind

Veilig vissen in het Prinses Amalia Windpark

Hoe kunnen vissers (mede) gebruikmaken van bestaande en nieuwe windparken op zee? Is er een combinatie van gebruiksfuncties haalbaar en wenselijk? En wat is ervoor nodig om dit te realiseren? Het project Win-Wind richt zich op onderzoek naar duurzame visserij als vorm van medegebruik in een offshore windpark (OWP), met als voorbeeld de passieve visserij op Noordzeekrab en Europese zeekeeft met korven in het Prinses Amalia Windpark (PAWP). Deze visserij werd bij aanvang van het project als kansrijk gezien. Deze factsheet geeft een overzicht van de maatregelen die nodig zijn om veilig vissen in windmolenparten mogelijk te maken.

Aanleiding project Win-Wind

Commerciële passieve visserij in een OWP is niet vanzelfsprekend en ook (nog) niet toegestaan. Een OWP is industrieel gebied met kwetsbare en gevaarlijke installaties (hoogspanning, 30 kV) in een dynamische en moeilijk voorspelbare omgeving als de Noordzee. Voordat gevist kan worden in het windpark moet veel worden uitgezocht. Met welk vaartuig en vistuig mag er worden gevist, wanneer wel en wanneer niet, welke vergunningen zijn nodig, welke voorwaarden gelden en wie heeft het waar voor het zeggen? Tot slot speelt de vraag of de visserij op krabben en kreeften in een OWP ecologisch en economisch duurzaam is. Hoe zit het met vangsten, duurzame exploitatie van aanwezige soorten, afzetmogelijkheden en bijkomende kosten? In het project Win-Wind is kennis verzameld om deze vragen te beantwoorden. In verschillende factsheets staan de onderzoeksresultaten per onderwerp.

Deze factsheet gaat in op de operationele risico's die zijn verbonden aan de passieve visserij op krabben en kreeften in het Prinses Amalia Windpark (PAWP) van Eneco en de mitigerende maatregelen die in samenspraak met Eneco worden genomen voor deze experimentele visserij.

Onderliggende vragen

Voor het onderwerp risico zijn de volgende vragen geformuleerd:

1. Welke eisen worden gesteld aan vaartuigen, bemanning, vistuigen, vergunningen, certificaten, opleidingen, protocollen?
2. Welke (werk)afspraken moeten worden gemaakt tussen stakeholders zoals de operators, overheden en vissers? Wie is bevoegd en wie is waarvoor verantwoordelijk?

Ervaringen in het buitenland met vissen in een OWP worden behandeld in factsheet (<https://edepot.wur.nl/583127>). Hieronder staan de huidige antwoorden op de twee onderliggende vragen voor de situatie in het PAWP. In andere windparken kunnen andere risico's gelden. Het is belangrijk te realiseren dat ten tijde van het voltooiën van deze factsheet kennis over risico's nog volop in ontwikkeling is. Het PAWP is één van de eerste windparken op de Nederlandse Noordzee en sinds 2008 operationeel. De afstand tussen de turbines is kleiner dan in nieuwere parken, waardoor er meer zorgen zijn over veiligheid bij medegebruik.

Wettelijk kader vissen in het PAWP

In de Beleidsnota Noordzee 2016-2021 is het besluit genomen om windparken open te stellen voor doorvaart en medegebruik. Het PAWP is sinds april 2018¹ hiervoor opengesteld. Bij de bouw van het PAWP was het uitgangspunt dat het gebied gesloten zou zijn en daardoor is er geen rekening gehouden met eventueel medegebruik. De meest recent gebouwde windparken zijn aanzienlijk groter en hebben meer ruimte tussen de turbines. Alle windparken die zijn gebouwd na het besluit tot openstelling in de Beleidsnota Noordzee 2016-2021 dienen zo goed mogelijk rekening te houden met medegebruik. Regelgeving voor het (mede)gebruik in het Nederlandse deel van de Noordzee volgt uit verschillende wetten en beleidsdocumenten. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W)/Rijkswaterstaat (RWS) is beheerder van de Noordzee en bevoegd gezag voor de Waterwet en de veiligheidszone. Dit betekent dat indien een activiteit geen watervergunning heeft of toegestaan is op basis van het besluit tot instellen van een veiligheidszone rondom windparken, hiervoor toestemming nodig is van de waterbeheerder. Voor experimenten met passieve vistuigen in windparken is artikel 4 in de beleidsregel instelling veiligheidszone windparken op zee opgenomen. De Kustwacht handhaaft de regels uit de besluiten tot het instellen van de veiligheidszone voor windparken op zee. Operators zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van hun installaties. De algemene regels voor het opereren in het PAWP zijn in nauw overleg tussen RWS en de operator (Eneco) opgesteld. Voor de door Win-Wind gewenste testen zijn afspraken gemaakt tussen de operator Eneco, Win-Wind, LNV, Kustwacht en RWS voor het veilig kunnen uitvoeren van de testen.

¹ Staatscourant 2018, 22895

Afspraken met Eneco

Een vissersvaartuig moet te allen tijde aan alle wettelijke eisen op het gebied van veiligheid voldoen. Dit is in een OWP niet anders dan daarbuiten. Daarnaast zijn er nog extra vereisten en afspraken die specifiek voor het vissen in een OWP kunnen gelden.

Voordat het project Win-Wind daadwerkelijk kon gaan vissen in het PAWP is kennis verzameld aan de hand van de volgende vragen:

1. Welke risico's zijn er verbonden aan visserij met kubben en korven in het PAWP?
2. Welke afspraken zijn nodig met de OWP-operator of andere partijen (Rijkswaterstaat, LNV, Kustwacht)?
3. Zijn er extra verzekeringen nodig?
4. Welke eisen worden gesteld aan het vaartuig?
5. Welke extra materialen zijn nodig?
6. Welke extra eisen worden aan de bemanning gesteld?
7. Waarop moet worden gelet bij het varen en vissen in het PAWP?

Binnen Win-Wind zijn vragen voor het vissen in het PAWP onderzocht en beantwoord in samenwerking met Eneco, RWS en LNV en is gekeken met wie welke afspraken gemaakt moeten worden. De afspraken zijn gemaakt voor het experimenteel vissen (met terugzetten van de vangst) met een vaartuig van minder dan 10 meter lang. Gaandeweg zijn deze afspraken ook van toepassing verklaard op een iets grotere kotter.

Voor de toegang ten bate van het experimenteel vissen in het PAWP is een draaiboek/programma van eisen genaamd Work Method Statement (WMS) opgesteld. In dit draaiboek staan de afspraken tussen Win-Wind en Eneco. De belangrijkste afspraken zijn:

1. Het vissersvaartuig, waarmee de experimenten worden uitgevoerd, moet voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - a. Het vissersvaartuig ondergaat, net als OSV (offshore service vessels) vaartuigen die in opdracht van de operator servicewerkzaamheden (vervoer onderhoudspersoneel, monitoring etc.) aan het park uitvoeren, een International Marine Contractors Association (IMCA)-inspectie. Deze IMCA-inspectie moet door een erkende partij gedaan worden, die de resultaten rapporteert door middel van een checklist. Deze checklist dient overlegd te worden aan Eneco.
 - b. Eneco inspecteert zelf ook het vaartuig en geeft op basis van de IMCA-checklist in combinatie met de eigen bevindingen al dan niet toestemming voor het toelaten van het schip binnen het windpark.
 - c. Voor het vissen in het PAWP was initieel de voorwaarde vanuit Eneco dat het vissersvaartuig evenals de OSV's een dubbele aandrijflijn heeft. In tweede instantie is een vaartuig met een enkele aandrijflijn geaccepteerd. Dit vaartuig was ook groter dan het initiële, dubbel aangedreven vaartuig, waardoor deze eis is vervallen.
2. De bemanning hoeft niet extra geschoold te zijn, maar moet uiteraard wel voldoen aan de wettelijke eisen die gelden voor het betreffende vissersvaartuig, zoals een geldig basic safety fishing certificaat en een geldige zeevaarders medische keuring.
3. Extra eisen voor het vissen in een windpark staan in de WMS en het Eneco Emergency Response Plan. Alle opvarenden moeten deze eisen kennen en ernaar handelen.
4. Het vaartuig moet verzekerd zijn voor schade die zijn (vis)activiteiten kunnen veroorzaken aan en in het windpark.
5. De visser moet vooraf Eneco informeren over de (vis)activiteiten. De visser stuurt hiervoor enkele weken van tevoren een lijst met de geplande testen, een overzicht van de opvarenden en de locaties waar gevist gaat worden. Minimaal drie dagen voordat gevist wordt, ontvangt de visser toestemming van Eneco. Daags voor vertrek geeft de kapitein de definitieve lijst van opvarenden door. De visser moet voor vertrek van het vaartuig uit de haven, bij aankomst in het PAWP, bij vertrek uit het PAWP en terugkomst in de haven het Eneco-coördinatiecentrum en de kustwacht op de hoogte stellen en de locaties van de passieve vistuigen doorgeven aan de Kustwacht en Eneco.
Als er de volgende dag een windkracht van meer dan 5 Bft of een golfhoogte van meer dan

1,5 meter wordt voorspeld, mag er niet worden gevist in het PAWP en mag het vaartuig het PAWP ook niet binnenvaren.

6. Bij naderende te slechte weersomstandigheden moet het vistuig (potten en korven) uit voorzorg uit het OWP gehaald worden. Om het moment te bepalen is een haul-out indicator ontwikkeld op basis van de krachten die op de joon werken (stromingen en golven). De Indicator_{Haul-out} is gebaseerd op de voorspellingen van het maximale extra waterniveau ten opzichte van NAP, de hoogte van deining en de significante golfhoogte (Rozemeijer et al., in voorbereiding).
7. De uitvoering van het Win-Wind-project in het PAWP is toegestaan binnen de regels van het onderhouds- en verplaatsingsplan van het PAWP. Als er (onderhouds-) activiteiten door de OWP-operator plaatsvinden dan mogen die niet gehinderd worden door de uitvoering van het Win-Wind project. Win-Wind stemt dit af met de OWP-operator tijdens de visserij activiteiten.
8. De positie van de potten en korven in het OWP is afgesproken en vastgesteld. Na het leeghalen en opnieuw plaatsen moet opnieuw de positie worden doorgegeven aan de Kustwacht en OWP-operator.
9. Het vissen moet direct worden gestaakt als er geen communicatie mogelijk is vanaf het vissersvaartuig of als het GPS-systeem is uitgevallen.

Alle (visserij)wetgeving is natuurlijk ook van toepassing op het vissen in het windpark. Vanuit de visserijwetgeving is het bijvoorbeeld niet mogelijk om blazen in plaats van jonen te gebruiken voor de markering van het vistuig. Jonen echter veroorzaken een instabiel, zich verplaatsend tuig en vragen een betere verankering. Om te komen tot een verankering die voldoet aan de eis van Eneco (als een anker verplaatst mag het de stroomkabels in het park niet beschadigen) én tegelijkertijd het tuig met de jonen stevig op zijn plek houdt zijn door Win-Wind diverse ankertesten buiten het PAWP gedaan.²

² Rozemeijer, M.J.C, Cramer, R., Deetman, B., and Korving, A. (2022). An overview and conclusion concerning the use of Bruce anchors to anchor crab-pot-strings in Prinses Amalia Offshore Windpark. Summarising report. WUR Wageningen Marine Research C051/22

Vervolg

Enkele aandachtspunten voor een volgend visserijproject in een OWP zijn:

1. Maak bij een project in een OWP vooraf een goed overzicht van alle stakeholders en partijen die bij de visserijactiviteiten betrokken moeten zijn. Vroegtijdig overleg met de OWP-operator zorgt voor inzicht in de mogelijke interactie tussen eventuele onderhoudswerkzaamheden en de visserijactiviteiten. Hierdoor kan ongewenste interactie tussen de visserijtesten en servicewerkzaamheden worden voorkomen.
2. Bij Win-Wind waren er, conform afspraak onder andere op basis van artikel 4 van de Beleidsregel instellen veiligheidszone voor windparken op zee, driehoeksoverleggen met het ministerie van LNV/Rijkswaterstaat, Eneco en het projectteam. Uitgangspunt is altijd geweest dat de partijen voor dit project gezamenlijk voorwaarden zouden vaststellen. Het is tijdens het project steeds duidelijker geworden wie waar over gaat. Dit kan/zal in een ander OWP anders zijn. Voor een experiment in het PAWP was in de beleidsregel 'Instellen veiligheidszone' opgenomen dat de voorwaarden voor een experiment in samenspraak met windparkexploitant moeten worden gemaakt. In nieuwere windparken zijn hierover andere afspraken. Het is nog niet duidelijk hoe in dat geval de afstemming geregeld moet worden.
3. Op grond van de afspraken met Eneco moet in het PAWP Win-Wind het vistuig verwijderd worden als er storm op komst is. Dit kan een probleem zijn voor een visser als dit moet gebeuren onder tijdsdruk. Veiligheid voor het testschip en de bemanning hebben altijd de hoogste prioriteit. Ook moet de bemanning van het testschip onverwachte verwijderacties kunnen combineren met de andere (visserij)activiteiten en werkzaamheden. Afspraken over een haalbare planning van deze werkzaamheden is dus van groot belang.
4. Strikt genomen is een geldig Certificaat van Deugdelijkheid (CvD) voor het testvaartuig een wettelijke eis. Er zijn echter geen toepasbare keuringseisen voor polyester vaartuigen en voor kleine beroepsmatige vaartuigen onder de 12 meter voor het verkrijgen van een CvD van het ILT. Er is daarom al jarenlang een gedoogregeling. Bij vissen in het windpark moet het expliciet besproken worden met de verzekeraar, waarbij dekking dient te worden gegarandeerd.

Er zijn dus veel vragen waarop voor de eerste keer een antwoord is gezocht in dit project. We zien dat dit werkveld nog in ontwikkeling is, en dat deze vraagstukken doorlopend geactualiseerd dienen te worden naar dan geldende inzichten, ervaringen en wet- en regelgeving.

Partners Win-Wind

Cramer
Noordwijk
Beheer B.V.

Meer informatie

Bea Deetman
T +31 (0)70 33 58 132
E bea.deetman@wur.nl
www.wur.nl/economic-research

2022-109